

Фурса Вадим Вікторович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Рец Віолетта Володимирівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сьогодні професія поліцейського має велику популярність серед молоді. Багато факторів сприяють такому успіху: престиж, звання, бажання бути корисним суспільству, прагнення до справедливості, бажання служити і захищати тощо. Але необхідно пам'ятати, що це не просто професія і навіть не кар'єра, це стиль життя і покликання.

Але не треба забувати про те, що поліцейський повинен бути фізично витривалим і сильним, мати відмінну реакцію, зір і слух. Обов'язковими для представників цієї професії є такі психологічні якості: принциповість, чуйність, бажання надавати допомогу людям, захищати їх ціною власного здоров'я. Відповідальність, здатність логічно мислити і зберігати спокій у складних ситуаціях також значно підвищують шанси стати успішним співробітником і зробити собі кар'єру. Високі вимоги висуваються до юридичної грамотності. Поліцейський, керуючись законами і виступаючи від імені держави, обов'язково повинен знати їх і вміти правильно трактувати.

Безперечно, щоб досягти успіху, необхідно багато і довго працювати над собою, напрацьовувати навички і вміння, тренувати фізичну силу і силу духу, що є не менш важливим під час оволодіння подібним фахом. У I розділі Інструкції із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю зазначено, що «п. 5. Вогнепальна зброя закріплюється за поліцейським, який склав Присягу на вірність Українському народові, завершив навчання у закладі (установі) та/або пройшов первинну професійну підготовку і направлений для подальшого проходження служби...» [1, с. 7]. Ключовим словосполученням у даному випадку є «...пройшов первинну професійну підготовку...».

Звернемося до наказу МВС України № 50 від 26.01.2016 р. «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», де надається визначення поняття «тактична підготовка» [2].

Тактична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування, теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику. Тактична підготовка є різновидом службової. Крім неї, туди входять: функціональна, загальнопрофільна, вогнева і фізична. Поліцейський, а особливо курсант, повинен на високому рівні опанувати головні засади тактики, вчитися пересуватися, спостерігати, слухати тощо. Практичних навичок із цих завдань необхідно набувати регулярно, тому що вони не є теорією, це неможливо вивчити одного разу і ніколи не повертатися до даного питання. Навпаки, воно потребує ретельного дослідження, регулярного тренування і розвитку. Щоб навчитися спостерігати, достатньо навчитися концентрувати свою увагу на дрібних, але важливих деталях, аналізувати їх зміст і значення, використовувати прийоми дедуктивного мислення, а також раціоналізувати свої думки, намагаючись синтезувати і відшліфувати інформацію. Це дисципліна, що потребує особливої уваги як з боку здобувача освіти, так і викладача.

Поліцейський – це особа зі спеціальним статусом, яка покликана служити і захищати. Згідно з теорією тактики, існує чотири головні засади оцінки ситуації:

- поза;
- дистанція;
- заходи примусу, зокрема спеціальні засоби, вогнепальна зброя і фізична сила;
- принцип контакту і прикриття [3, с. 9].

Заходи примусу, звісно, визначають вплив поліцейських, формують так званий «континуум сили». Але тактика-спосіб, який потребує інтелектуальної діяльності, структурова-

ного і гнучкого мислення, тобто в будь-якій ситуації необхідно правильно розкласти пасьянс дій, розуміти, у який момент треба перейти до радикальних способів або спробувати вирішити конфлікт вербальним способом. Задача поліцейського вирішити і зупинити конфлікт, а також попередити (презумпція превентивності) [4].

Принцип контакту і прикриття є тактичною концепцією, а якщо точніше, аксіомою, яку не можна спростувати або звести до нуля. Принцип контакту і прикриття, крім того, що збільшує безпеку поліцейських, контроль за місцем події, додає психологічну присутність, тобто, відчуваючи плече товариша, набагато легше діяти і приймати правильні рішення. Найчастіше принцип контакту використовується у випадках проведення затримання, арешту; зупинки транспортного засобу; виїзду на місце події; опитування на місці події тощо.

Виходить, що головним обов'язком поліцейського, який здійснює контакт, є вміння розпочати бесіду, вести і завершити її. Тому доцільно загострити увагу на важливості комунікабельності поліцейського. Між цими поняттями пряма залежність: чим майстерніше спілкується правоохоронець, тим більше інформації можна отримати. Тобто швидше завершити справу і покарати винних.

Головним завданням другого поліцейського (партнера) є прикриття товариша, який здійснює контакт. За таких обставин, прикриття повинно перетворитися на слух, уважно спостерігати, швидко реагувати, щоб не дістати травм і поранень тощо [5].

Тактичною категорією в усіх випадках є сила. Існує декілька концепцій: «континуум сили», «присутність сил» тощо.

У «присутності сили» виділяють такі ознаки: професійний вигляд у формі; контроль голосу; поведінка; комунікативні здібності; рівень впевненості.

Ці вміння визначають професійний рівень поліцейського, а також і існування довіри до центрального органу виконавчої влади – Національної поліції України.

1. Інструкція із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю: наказ МВС України № 70 від 01.02.2016 р.

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України № 50 від 26.01.2016 р.

3. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України: навч. посібник / С.М. Банах, В.Р. Булачек, І.С. Винярчук, Ю.Р. Йосипів та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 300 с.

4. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

5. Петков В.П. Тактико-спеціальна підготовка. Тактика професійної діяльності: навч. посібник. Київ, 2015. 341 с.